



Заходи насінневого контролю

Завдання насінництва полягає не тільки в розмноженні сортового насіння, а й у збереженні його високих сортових і посівних якостей. Тому в процесі розмноження насіння здійснюється постійний насінневий контроль.

Насінневий контроль є державним та внутрішньогосподарським контролем сортових і посівних якостей насіння, сортових і товарних якостей садивного матеріалу.

Державний контроль здійснює в межах своїх повноважень відділ контролю в насінництві та розсадництві Управління фітосанітарної безпеки ГУ Держпродспоживслужби й полягає у виявленні та запобіганні порушень вимог законодавства у сфері насінництва та розсадництва вимог передбачених Статтею 13 Закону України про насіння і садивний матеріал, згідно якої суб'єкти насінництва та розсадництва зобов'язані:

- додержуватися технологічних і методичних вимог у сфері насінництва та розсадництва щодо збереження сортових якостей, біологічних і урожайних властивостей сорту та посівних якостей насіння і садивного матеріалу;
- вести щодо кожного сорту насінницьку документацію за встановленими формами і зберігати її протягом трьох років;
- здійснювати внутрішньогосподарський контроль за виробництвом та обігом насіння і садивного матеріалу;
- у разі створення базових маточних насаджень формувати їх вихідним садивним матеріалом багаторічних рослин, отриманих від базових розсадників.

Посадові особи суб'єкта насінництва та розсадництва в разі проведення заходів державного контролю у сфері насінництва та розсадництва зобов'язані

сприяти посадовим особам, які здійснюють державний контроль у сфері насінництва та розсадництва, у виконанні їхніх повноважень.

Внутрішньогосподарський насінневий контроль покладається на агрономів–насінневодів або головних агрономів господарств (суб'єктів насінництва). Внутрішньогосподарський сортовий контроль об'єднує такі види контролю: сортові прочистки маточників, осінній і весняний добори маточників, сортові прочистки насінницьких посівів.

Сортовий контроль починається з проведення сортових прочисток. Їх виконують протягом всього вегетаційного періоду в усіх фазах росту і розвитку рослин у міру з'явлення домішок та сильно уражених хворобами і пошкоджених шкідниками. Останню проводять перед збиранням. Після кожної прочистки складають акт.

Під час проведення сортових прочисток з насінницьких посівів видаляють нетипові для сорту рослини, гібриди різкі, рослини інших сортів, виродливі, тріснуті, уражені хворобами і пошкоджені шкідниками. На посівах залишають типові, добре розвинуті і здорові рослини.

Всі сторонні рослини протягом вегетаційного періоду конкурують з рослинами основної культури. Наявність їхнього насіння ускладнює процес очищення посівного матеріалу. Фізичні властивості насіння сторонніх рослин можуть також негативно впливати на довговічність і життєздатність вирощеного насінневого матеріалу.

Внутрішньогосподарський насінний контроль також передбачає своєчасне та якісне виконання технологічних заходів - строків сівби і висаджування маточників, передпосадкової підготовки маточників і насіння, дотримання площ живлення, заходів захисту маточних і насінних рослин від хвороб і шкідників, внесення рекомендованих доз добрив, правильного вибору попередників в сівозміні тощо). Відповідальні агрономи за насінництво проводять обстеження насінників перед збиранням, встановлюють оптимальні строки збирання, способи і режими післязбирального дозрівання (досушування) і строки обмолоту насінників, здійснюють контроль за режимом сушіння, зберігання насіння і маточників.

Отже, дотримання вимог закону України про насіння і садивний матеріал в частині насінневого контролю забезпечить суб'єкт насінництва в розмноженні якісного насіння та збереженні його високих сортових і посівних якостей й збільшенні урожайності насіння.

Матеріал підготував головний спеціаліст відділу контролю у насінництві і розсадництві управління фітосанітарної безпеки Роїк В.Ю.